

Kirkerådets høringsuttalelse ”Evaluerings av Den kulturelle skolesekken”

Kirkerådets høringsuttalelse må sees i sammenheng med uttalelsen fra Norske Kirkeakademier, som på vegne av Kirkerådet sto for utredningen ”Kunsten å være kirke”, ferdigstilt i 2005. Deres høring har en grundig innføring i kirkene og kirkekunstens kulturskatter og en god begrunnelse for disses rettmessige plass i Den kulturelle skolesekken. Vi viser også til IKOs høringsuttalelse og deres vekt på den lokale tilknytningen.

Flere instanser innen feltet kulturhistorie/ kulturarv har påpekt at dette feltet i liten grad er behandlet i rapporten. Det samme kan Kirkerådet gjøre. Vi beklager at rapporten ikke drøfter hvorfor dette feltet er dårlig representert. Instanser av kulturhistorisk / kulturpreget art bør i det videre ha sin selvfølgelige plass i DKS. Et av suksessmålene i Stortingsmelding nr. 38 er nettopp at ”...hele kunst og kulturfeltet skal være representert i Den kulturelle skolesekken”.

Kirken som medspiller i Den kulturelle skolesekken

Den lokale kirke er bærer av kultur, tradisjon og historie på mange nivåer og områder. Kirkebyggene med sin beliggenhet har i mange tilfeller historisk begrunnet plasseringen av selve lokalsamfunnet. Byggenes arkitektur forteller ikke bare om bygningens ytre, men bærer med seg en langt dypere billedmessig erfaring. Kirkenes til dels rike billedkunst og estetiske utsmykning, litteratur og musikk bærer mange muligheter i seg. Mange lokalsamfunn har dyktige kantorer og enkelte steder også korvirksomhet på høyt kunstnerisk nivå. Kirkegårdenes plassering og utsmykning vil også kunne gjøre seg gjeldende når elevenes kulturelle skolesekk skal fylles. Kirkerådet vil hevde at den kulturarven kirken lokalt og nasjonalt forvalter, sammen med den lokalhistoriske tradisjon er en stor ressurs inn i Den kulturelle skolesekken. Men kirkens kulturarv er ikke bare historisk tilbakeskuende. Det er i denne sammenheng viktig å gjøre oppmerksom på elementer til fornyelse av kulturarven som finnes f eks i den moderne kirkekunsten. Den spenner vidt både i form og uttrykk.

Møtet mellom elever og profesjonelle kunstnere gir en viktig erfaring og bringer ofte med seg noe mer enn det som kan beskrives i det aktuelle prosjektet. På samme måte vil ofte kirkebygg og omgivelser kunne settes inn i mange ulike prosjekt og vise seg å romme langt mer enn det en umiddelbart forventet.

Det har dessverre vært stilt lite midler til rådighet for utvikling av gode prosjekter knyttet til kirkekunsten innenfor rammene av Den kulturelle skolesekken. Dette er svært beklagelig, for det viser seg at der prosjekter har fått utvikle seg, er det ofte fornøyde brukere.

I Eidskog har f eks alle 4. klassinger en dag hvor de utforsker den lokale kirken og skolemuseet under tittelen ”Da klokka klang”. Dette er igjen et av fire opplegg knyttet til tema ”Kulturarven hos oss” i samarbeidet mellom kommunen og museet. I Bærum og i Hamar er 6. klassingene på pilegrimsvandring med en profesjonell forteller/ pilegrimsguide.

Prosjekter knyttet til lokalkirkene vil ofte ha mulighet for den etterspurte dialogmetoden. Her er Den kulturelle skolesekkens ressurser en nøkkel nettopp fordi disse gir rom for å knytte til seg faglige ressurser med spesialkompetanse. Som eksempel kan vi her nevne "Barnas katedral" i Bergen som er utviklet i nært samarbeid mellom barn og kunstnere. Barnas katedral har også de siste årene vært en del av DKS med forestilling om "Frans av Assisi".

I Tingvold kirke på Møre har elevene fotografert alle motivene i kirken som forteller bibelsk stoff. Her har elevene knyttet sammen kunsthistorien med bibelsk historie.

Så langt har det vært vanskelig å få en oversikt over alle aktuelle prosjekter. Med tanken på videre utvikling og idéformidling vil vi vise til ressursbanken Trosopplæringsreformen "Størst av alt" har utviklet. Her kan den enkelte bruker legge inn/ hente ut opplegg og erfaringer gjort i lokalmenighetene. Og den kan også inneholde en generell ressursoversikt mht enkeltpersoner, miljøer osv. Noe tilsvarende på dette feltet ville kunne være med og skape god erfaringsflyt mellom prosjektene og gi inspirasjon til arbeid med nye prosjekter. (www.kirken.no/storstavalt)

Med den plass religion har i det offentlige rom og med innholdsbeskrivelsen av deler av KRL-faget, er det beklagelig at prosjekter knyttet til religion og religiøse uttrykk ikke har fått særlig plass i DKS. Her ser vi mulighet for forbedring i det videre arbeidet.

Finansiering

Prosjekter knyttet til kunst og kultur har tradisjonelt hatt en kostnadsramme som har gjort det vanskelig for skolene å delta i dem pga den tildels stramme økonomien som preger skoleverket.

På samme måte har heller ikke lokalmenighetene rammer for slik prosjektutvikling. I forbindelse med forsøksvirksomheten innenfor trosopplæringsreformen, ser vi at samarbeid mellom barn/unge og utøvende kunstnere har båret gode frukter. For eksempel har det i Ullensvang vært samarbeid med en keramiker om å lage engler til bl a bruk i en gudstjeneste. Slike erfaringer vil ha overføringsverdi også til prosjekt mellom den lokale kirken og skolen.

Det må være fellesskapets ansvar, gjennom statlige tildelinger, å stimulere tiltak knyttet til kulturarv, historie og nyere kunstuttrykk.

Utfordringer

Kirkerådet vil stille seg bak utfordringene Norske Kirkeakademier fremmer. Disse er rettet både til den lokale kirke, skolene og utøvende kunstnere.

Den lokale kirken trenger utfordringen om å bli oppmerksom på egen kunst- og kulturarv. Det er derfor gledelig å motta rapporter om at enkelte biskoper har DKS som tema ved visitasene. I kjølvannet av Trosopplæringsreformen, som tar utgangspunkt i lokalmenighetens ressurser, vil det også være sannsynlig at det blir pusset støv av denne

arven. Det er imidlertid viktig å presisere at Den kulturelle skolesekken og trosopplæring i Den norske kirke er helt ulike prosjekt som ikke må blandes sammen.

Den lokale skolen bør se muligheten som ligger i kirkens kulturarv, og utfordre den lokale kirken til å lage prosjekt ut fra skolens premisser og behov. Biskoper som kan melde om at Den kulturelle skolesekken er tema under visitasenes kontakt med skolene, har ofte positive tilbakemeldinger på slike prosjekt, særlig når de er av lokal karakter.

Kunstnere og kulturinstitusjoner utfordres til å se med nye øyne på kirkenes muligheter og å være nyskapende i forhold til den kulturarven disse representerer.

I alle disse utfordringene ligger muligheten til den lokale forankringen, fornyelsen av kulturarven og bruk av den dialogiske metoden. Dette samsvarer med flere av målsettingene og suksessmålene for Den kulturelle skolesekken.

Anbefalinger for det videre arbeidet

Kirkerådet vil slutte seg til tilrådingene fra Norske Kirkeakademier der det heter:

1. Det blir i ein periode stilt særskilde utviklingsmidlar til disposisjon for kyrkjerelaterte prosjekt i DKS. Dette for å gje feltet eit ekstra løft.
2. Det blir utarbeidd ein nasjonale oversikt over dei prosjekta som inngår i DKS, nasjonalt, regionalt og lokalt og denne oversikten blir lagt ut på nettsidene til DKS.
3. Det blir tatt initiativ til å inkludere representantar for kyrkjekunst/kulturfeltet i referansegrupper, styringsgrupper og andre styrande eller koordinerande organ i DKS.
4. Kyrkjeavdelinga og kulturavdelinga i KKD får eit særskild ansvar for å koordinere si verksemd slik at kyrkja ikkje fell ut av Den kulturelle skolesekken.
5. Det blir arbeidd med å inkludere kunst- og kulturuttrykk også frå andre religionar i DKS, gjerne i dialog med dei uttrykka den kyrkjelege kunsten representerer.